

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXII. évfolyam

11. szám

Komárom, 2011. november

Ára 35 cent

KERESSÜK A MEGÉRTÉS ÚTJÁT – MÍG IDŐNK VAN

Húsvétől foglalkoztat bennünket az egyházunkban élő két nemzetiség közötti feszültség. Eljutottunk novemberig, addig a hónapig, amelyik a halottakra való emlékezéssel kezdődik, a végén pedig tulajdonképpen véget ér az egyházi év is. November így mintha az elmúlás hava lenne. Véget ér az emberi élet, véget ér az egyházi év.

Egyszer vége lesz ennek a világnak is, és bekövetkezik az örökkévalóság. De vajon mulandó-e a nemzet vagy az örökkévalóságban is fognak létezni nemzetek? Tudjuk, hogy például templomok a mennyben nem lesznek. De miként lesz ez a nemzettel? Hogyan tekintünk a nemzetre? Csak mint valami olyanra, ami a Bábel tornyával kapcsolatos emberi bűn következménye? Nem áldás a nemzetek sokszínűsége bizonyos módon? Nem úgy van, hogy az Úristen sokfajta virágot teremtett, s mindegyik az ő dicsőségére mutat – nem csak egy? Nem úgy van, hogy a föld nemzetei, ha Istenhez térnek, sokszínűségükben mégis egyedülálló módon dicsőíthetik az Úristent?

Minden nemzetnek megvannak az aranyékos oldalai, akárcsak a világosabbak, melyekkel hozzájárul Isten dicsőségéhez. Csupán földi dolog a nemzeti öntudat? Olyan valami a nemzeti öntudat, ami elmúlik a világ mulandóságával együtt? A Jelenések könyve a mennyi Jeruzsálem gyönyörűségeinek a leírásakor szól az örökkévalóságban levő nemzetekről: „*Nem láttam templomot a városban, mert az Úr; a mindenható Isten és a Bárány annak a temploma. Napra sincs szüksége a városnak, sem holdra, hogy világítsanak neki, mert az Isten dicsősége világosította meg, és lámpása a Bárány: a népek az ő világosságában fognak járni, és a föld királyai oda viszik be dicsőségüket. Kapuit nem zárják be nappal, éjszaka pedig nem lesz. A népek odaviszik dicsőségüket és tiszteletüket, tisztátalanok pedig nem jutnak be oda, sem olyanok, akik utálatosságot vagy hazugságot cselekszenek: hanem csak azok, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe*” (Jel 21,22–27).

A mennyben a megváltottak között bizonyára tökéletes egység és harmónia lesz, de a Jelenések szerint inkább virágzó réthez, mint egyszínű, homogén és egyöntetű szőnyeghez lesz hasonló. A mennyi városba csak azok jutnak be, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe. De ők ott nem veszítik el a nemzeti identitásukat, ott is nemzetek szerint fognak csopor-

tosulni. Csak ezek a megváltottak vihetik be a mennyi városba a népek dicsőségét és tiszteletét. Az jut eszembe, hogy például az angolok ott az Úristennek elénekelhetnék a „*Csodálatos kegyelem*”, a szlovákok a „*Szabad Krisztusért élni, érte halni*”, a magyarok pedig a „*Szent Isten, noha néked*” kezdetű éneket; minden nemzet dicsőségét és tiszteletét visz oda az Úristennek.

Az Úr Jézus a mennybemenetele előtt megparancsolta, hogy tegyünk tanítványává minden népet. Ennek a munkának az eredménye a mennyben lesz nyilvánvalóvá, erre mutatnak az alábbi szavak: **A népek az ő világosságában fognak járni... A népek oda viszik dicsőségüket és tiszteletüket.** Minden nemzet megváltott része dicsőséget és tiszteletet visz oda, amit aztán az Úristennek ad. A mennyi városba csak azok léphetnek be, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe. A belépés nem a nemzetiségtől függ, hanem az Úr Jézus Krisztusban

való őszinte hittől. Csak az Úr Jézus menthet meg minket az örökkévalóság számára.

Ezért minden feszültség ellenére, ami egyházunkban magyarok és szlovákok közt felgyü-

lemlett, fontos tudatosítani, hogy a mennyben együtt lesznek a szlovák és a magyar nemzet megváltott részei. Ott tökéletes harmóniában és egyetértésben fognak élni. Földi harcaink és sérelmeink, sérüléseink és meg nem értéseink egyszerre eltűnnek. És bár nagyon nehéz, igyekezzünk ebben a hónapban, amely számunkra az elmúlást idézi, a megbékélésre: megbékélésre az egyházunkban élő nemzetiségek közt. Tanuljunk meg különbséget tenni mulandó és örökkévaló között, igyekezzünk utat találni egymáshoz.

Nem tudjuk, meddig van időnk. Az Írás azt mondja: „*Ezért tehát, míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben*” (Gal 6,10). A két nemzetiség egyházunkban már néhány évszázada testvére egymásnak a hitben. Használjuk ki az időt, amíg van, a megbékélésre, megbocsátásra és megértésre. Keressük együtt a megértés útját, mert az örökkévalóságban – ha kegyelmében részeltet minket az Úr – együtt leszünk nála.

Juraj Brecko

TIÉD AZ AZ ORSZÁG

**Szeress engem, Isten:
törekszem Tehozzád:
az égi vagy nekem,
Tiéd az az Ország.**

**Testem nehezékét
oldd el tőlem, kérlek,
sebeim bekötni
segíts nekem, végleg.**

**Hogyha fohászkodom,
jusson el Tehozzád,
hozzád vágyom, Hozzád,
Tiéd az az Ország.**

**Venyigéd vagyok én,
s hazatér a gazda,
abba az országba,
hol Te vagy a Gazda.**

**És ahol én élek,
néha Neked hazád,
és fenn a magasban,
veled ott: magas van.**

**Néha szólítsz engem,
mindig szólítalak,
szívembe költözöl,
mindig áhítalak.**

**Elbeszélgetsz vélem,
hogyha elfáradtál,
hogyha megfáradtam,
eljutok Tehozzád.**

Az ÚR színe előtt

Uram, hadd melegítse fel szereteted szívünket, hogy magunkat és mindent, ami vagyunk és amink van, örömmel helyezzük a Te kezébe. Szereteted hulljon alá, mint tűz az égből, a mi szívünk oltárára. Taníts meg minket, hogy éberén őrizzük a szent tüzet állandó imádásoddal és a szív benned való megnyugvásával, hogy sem magasság, sem mélység, sem jelenvalók, sem eljövendők el ne tudjanak választani tőled. Erősíts meg lelkünket. Ébressz fel minket halálos álmunkból, amely fogságában tart minket. Éleszd fel hűvös szívünket melegségeddel és szívéllyességeddel, hogy ne éljünk tovább mint egy álomban, hanem mint zárando-kok lépdeljünk utunkon a hazánk felé. Segíts nekünk, hogy végül találkozhassunk a Te szentjeid seregével a Te trónusod előtt, és hogy ott örven-dezhessünk a Te szeretetednek örök-kön-örökké. **Ámen.**

Gerhard Tersteegen

„...tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye koronádat” (11b v.).

Viszonylag hosszadalmas a győzteseknek szóló végső ígértet. „Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé” (12a v.). Ennek a képnek is őszötvetségi háttere van. Salamon templomának homlokzatán két bronz tartóoszlop állt (1Kir 7,15), melyeknek nevük is volt (1Kir 7,21). A babilóniaiak háborúban elpusztították a templomot is: „Összetörték a káldeusok az Úr házána levő rézszlopokat..., és a rezet elvitték Babilóniába” (2Kir 25,13). De a Szentírásban az oszlop szó átvitt értelemben is használatos. Az Újszövetség az apostolokat oszlopoknak tekinti (Gal 2,9; Ef 2,19-22).

Ebben a metaforikus értelemben van használva ez a szó a mi szövegünkben is, ahol éppen a győztesek lesznek egyfajta oszloppá Isten templomában, ami az egyház. Ezeket az oszlopokat már senki sem teszi tönkre. Nem vesznek el, hiszen nyilvánvaló, kihez tartoznak, hiszen Uruk és tulajdonosuk rájuk írja Isten nevét, Isten városának, a mennyből alászálló új Jeruzsálemnek a nevét, illetve a sajátját. Ezt a gyönyörű biztosítékot magunkévá tehetjük mi, a jelenkor egyháza is. Hiszen: „Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!” (13. v.).

Ján Janovčík

A jelenések könyve gyülekezeti levelei LEVÉL A FILADELFIAI GYÜLEKEZETHEZ

A városnak ezt a szép nevet (jelenése: testvérszeretet) az alapítója, II. Atalosz király adta, mégpedig a fivére iránti szeretetből.

Ebben a városban él egy kis keresztény gyülekezet, amelyet az Úr dicsér a hűsége okán. Egy hosszabb bevezető után az Úr nemcsak a *Szent és Igaz* isteni titulusokkal mutatkozik be, hanem úgy is, mint „akinek van a Dávid kulcsa, és amit kinyit, senki nem zárja be, és amit bezár, senki nem nyitja ki” (7. v.). Dávid kulcsa szimbolikájának megvan az őszötvetségi háttere, mégpedig az *Ézs* 22-ben. Ott Eljákimról esik szó, akinek meg kell kapnia a kulcsokat Dávid palotájától és fel kell váltania a gondnoki tisztségben a hűtlen Sebnát.

Itt az Úr Jézus azt állítja maga magáról, hogy nála van a Dávid kulcsa, de nem földi palotától, hanem egyrészt az Isten közelségébe vezető kaputól, másrészt ez a kulcs az ő hatalmát és oltalmát jelképezi. Bár a gyülekezetnek csak kicsi az ereje, de a létezése és növekedése lehetőségei nemcsak tőle függenek, mivel a kulcsok, amelyek az ajtót nyitják, az Úr kezében vannak; és Ő kinyitja az ajtót, mert „megtartottad az én ígémet, és nem tagadtad meg az én nevetemet” (8. v.). A kulcsok és a nyitott aj-

tó szimbolikájának egyébiránt több jelentése van. Egyrészt arról az ajtóról van szó, amely az Isten országába vezet, az Isten kegyelmi trónjához, valamint a hithez és a missziós tevékenységhez vezető kapuról (vö. *ApCsel* 14, 27). Másrészt a bezárt ajtó az ellenfelek veszélyeitől való oltalom képe. „Mivel megtartottad állhatatosságra intő beszédemet, én is megtartalak téged a ki-

Az ókori Filadelfia ma törökországi város (Alaşehir)

sértés órájában, amely el fog jönni az egész világra, hogy megkísértse azokat, akik a földön laknak” (10. v.).

Ez után a jelképesen kifejezett biztosíték után egy figyelmeztetés következik, hiszen a végső győzelem még nincs mögöttünk, hanem előttünk áll. Bár a vég ideje közel van – „eljövök hamar” –, éppen ezért időszerű a figyelmeztetés:

„Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj. Megragadtál, hatalmadba ejtetted! Nevetnek rajtam egész nap, engem gúnyol mindenki. Az Úr igéje csak gyalázatot és gúnyt szerzett nekem egész nap. Azt gondoltam: nem törődöm veled, nem szólok többé az ő nevében. De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve” (Jer 20, 7.8b–9a).

Érdekes, hogy Jeremiás ebben az Istennel való imádságos beszélgetésében azzal kezdi a panaszát, hogy igehirdetését kigúnyolják, nem veszik komolyan. Fárasztó számára az, amit csinál, és fel is akar hagyni az igehirdetési szolgálattal. Nem fog többé prédikálni (9a v.). Nem furcsa ez a részéről? Feladni az igehirdetést? Nevetséges! Hiszen az általánosan elterjedt vélemény szerint könnyebb, kényelmesebb, tehermentesebb szolgálat nincs is a világon... Mert az igehirdetés az nem is munka, csak amolyan alkalmi nyilvános szereplés. Könnyűcske és kellemes élet... Ennek ellenére mégsem tartozik a hivatásszerű igehirdetői munka a legkedveltebbek közé... Miért nem özönlenek hát az emberek erre a szolgálatra, ha oly könnyű? Miért mondja Jézus, hogy: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés” (Lk 10,2a)?

Az emberek általában úgy gondolják, a másíknak valahogy mindig könnyebb. Pedig minden szakmának, hivatásnak megvan a maga nehézsége, amelyet csak az ismer igazán, aki az adott pályán dolgozik. Az idős bácsi, aki naphosszat kapál a kertjében, úri dolognak tartja a pedagógusi pályát; míg a tanár, aki századszorra is hiába szól rá a diákra, talán éppen azt a kapáló bácsit irigyli, akinek nincs más dolga, csak napozva, békésen, testmozgást végezve kapál. Egyik a másíkról naivan azt gondolja, hogy relaxál. Viszont nagyot változna a véleményük, ha beállnának a kapálók közé a tűző napsütésben, vagy amikor rakoncátlan gyermekeket kellene idegőrlően figyelmeztetni óráról órára, nap mint nap.

Igy van ez az igehirdetés esetében is. Jeremiás már huszonhárom éve hirdeti az ígét népének, és semmi eredmény (25, 3). Templomba járnak, de megváltozni nem akarnak (7,2; 18,12). Mint a fadarakok! Élnek a maguk önző, világias életét, a bevett városi és falusi viselkedési formák és szokások szerint, Isten szeretete és erkölcsé nem látható rajtuk. Megtért, élő hitbeli életéről nem is szólhatunk az ő esetükben, minden marad a régiben. Pedig számtalan prédikáció elhangzott már. Minek akkor tovább prédikálni? Elegem van ebből az értetlen és keménynyakú népből! Csináljanak azt, amit akarnak, itt hagyom őket és elmegyek egy olyan helyre, ahol

KÖNNYŰ IGEHIRDETŐNEK LENNI!?

nyugtom lesz tőlük (9,1) – mondja Jeremiás.

De Isten nem hagyja, hogy Jeremiás elmeneküljön a szolgálattól és feladja azt. Úgy „beleégeti” magát Jeremiás szívébe, hogy nem tud mit csinálni: szolgálnia kell tovább. Ha mégis elmenekülne, égő lelkiismerete felemésztené. Tudjuk mindannyian, milyen az, ha a lelkiismeret nem hagy nyugton. Egy ideig szinte fojtogat, még álmomban is – de egy idő után kimúlik, elfelejtődik a hangja. Mert szeretjük, ha már nem jelez a lelkiismeret. Hagyjuk, hogy elnémuljon. Csakhogy itt Isten szól! Milyen lehet akkor az, amikor Isten lényének egy darabja, a Szentlélek tüze és ereje lép be az ember lelkiismeretébe? Hatalmába ejti az ember bensejét, és elárasztja égő szeretetével. Az egóból – égő lesz. Isten tüze fog égni benne, amely nem alszik ki. Ha baj van, nem fog hallgatni. Nem lehet elhallgattatni. Soha többé nem lesz „nyugalma” az embernek, ha azt megkapja vagy netán ellene szegül.

Mert ha ellene is szegül az ember, az boldogtalanságot és megbocsáthatatlan bünt eredményez (Mt 12,32; Apcsel 5,1–11). Isten Lelke nélkül viszont üres az élet, feleslegesen élünk. Hitünknek nem volt tartalma, amely bizonyítaná, hogy nem csak általános vallásosságunk volt a világ többi vallása mellett (Róma 8,9). A hit az nem filozófia vagy szép gondolatok halmaza Istenről, hanem „lélekben” való Isten-imádás (Jn 4,24). Enélkül csak a levegőbe imádkozunk, és bizonyíték nélkül hiszünk. Isten azért adja a Lelkét, hogy felvegye velünk a kapcsolatot. És azért is, hogy boldogok és minden élethelyzetben erősek legyünk (még ha gyarlók és gyengék vagyunk is). Ha a Lélekre hallgatunk, soha nem cselekszünk rosszul; ha magunkra, akkor süllyedünk és elveszünk.

Jeremiás süllyedni látszik, feladni készül a szolgálattal, de Isten Lelke megragadja és talpra állítja a visszahúzódozó és félénk szolgát. Micsoda ereje van a Léleknek! Nem is tudja az, aki még nem lépett kapcsolatba vele. Életre tud kelteni,

amikor én már feladtam, sőt még ennél is többet tud (Róma 8,11). Isten Lelkének segítségével nélkül az igehirdetési szolgálat nyűg és idegőrlő munka. Az emberekkel foglalkozni úgy, hogy csak saját magamra és az idegrendszeremre vagyok utalva, kimondhatatlan győtrelem; lassú öngyilkoló és idegemészítő foglalkozás. Ahhoz, hogy a foglalkozás szolgálattá alakuljon, a Lélek megújító munkája szükséges. Enélkül nem megy. Ha a Lélek nem indít és nem erősít, csak keserves kínlás és feszültség az egész igehirdetői szolgálat, tele hibákkal és félrelépésekkel (Gal 5,19–21). Mert magam szerint járok, nem Lélekben. De ha Isten Lelkével járok, nem vagyok magamra hagyatva. Soha. Még az igehirdetésben sem. Nem fogyok ki a mondani-valóból, mindig lesz mit továbbítanom. Istentől, nem az internetről...

Jeremiás is megtapasztalta, hogy amikor Isten megszólította, akkor az üzenet megfogalmazódott a szívében. Később azt parancsolta neki Isten, hogy minden igehirdetését írja le (36,2). Akinek nem fontos a Szentírás, akinek nem szenvedélye az Isten üzenetének átadása, illetve leírása, az el sem tudja képzelni, hogyan jön létre egy prédikáció, vagy hogyan kerül papírra egy-egy mondat. Hogyan érlelődik napokon (heteken) keresztül, vagy éppen hogyan bukkan elő váratlanul: Isten megszólít lelkemben, gondolataimban, és igéje bennem ég, mint a tűz. Annyira emészt, hogy kénytelen vagyok sokszor azonnal tollat ragadni. Sokszor, amikor nehéz szolgálat előtt álltam (pl. temetés), még alvásból is felébresztett egy gondolat, és szinte követelte, hogy papírra, illetve az igehirdetésbe kerüljön. Igehirdetésem nemegyszer éjszaka vagy éjnek idején születnek, mert ha a szolításnak épp akkor nem engedek, akkor végleg elszáll, és nem lesz lelkemnek nyugodalma. Ezért ágyam mellett ott a papír és a ceruza, vagy egyenesen az irodában ülök, és észre sem veszem, hogyan repül az idő éjjel. Belemélyülök Isten gondolataiba, és az alvásról is elfeledkezem, pedig reggel frissen kell az emberek rendelkezésére állnom, és pedig úgy, hogy semmilyen fáradtságot ne vegyenek észre rajtam.

Hát mit mondjak? Összefoglalóan csak annyit, hogy az igehirdetői munka valóban könnyű szolgálatnak tűnik. De csak a Szentlélek Istennel az. Máskülönben nem érdemes. Hacsak nem más érdekek vezérlik az ebbe a szolgálatba belépőt. Viszont az meg is látszik. Mint ahogy a Lélekben való szolgálat is.

Ifj. Demes Tibor

Ismerkedjünk meg előbb a Timóteus-munkával, amely megelőzte az árvaház létrejöttét Komáromban. A Timóteus-munka kezdetéről Tóth Kálmán lelkipásztor a *Kösziklára épített ház* című könyvében számolt be.

Kezdetben nem ez alatt a név alatt indult meg Komáromban az ifjúsági élet, Tóth Kálmán akkori segédlelkész indította el a munkát. Mivel más lehetőség akkor még nem volt, minden külső forma nélkül gyűltek össze a fiatalok a Biblia köré. A beszélgetések során ábrándoztak egy állandó helyről, ahol rendszeresen összejöhetnek a bibliaköri tagok. Egyre jobban összekovácsolódott ez az ifjúsági bibliakör. Mindez az 1932-es esztendőben volt, kialakult az állandó tagok közössége. Az ifjúsági bibliakörrel egyidejűleg megindult az ifjak munkája a vasárnapi iskolában, ahonnan biztosítva volt az utánpótlás.

A bibliakör kezdetől fogva napirenden tartotta az ifjúsági kérdést, és amikor arra alkalom nyílt, meg is kezdte az egyes csoportok között a munkát. Így indult meg hamarosan a tanoncbibliakör, a serdülő ifjak közötti munka és az alsós gimnazisták bibliaköre. Az volt a cél, hogy minél több ifjúhoz juttassák el az örömezenetet. Különösképpen a nagy komáromi gyülekezet ifjúsága közti munka kapott hangsúlyt, hogy itt alakuljon ki az ifjúsági munka központja és innen juthassanak el a vidék ifjúságához Isten üzenetével.

Így született meg és alakult ki a Timóteus-palota terve és gondolata, és ennek megvalósítása lett az ifjúsági élet jövőbeni terve. Ez a palota az ifjúság házának készült, amelyben minden ifjú otthonra talált volna. A távlati cél tehát megvolt, s közben egyre jobban kialakult az a belső közösség, amely tervbe vette ennek a palotának a megépítését is. Már addig is eleven ifjúsági élet folyt.

1933-ban Sókon megrendezték az első ifjúsági konferenciát, teljesen a fiatalok elgondolása és elvei alapján. Kissé féltek a szervezők, hogy nem fog sikerülni, a konferencia eredménye azonban erre alaposan rácafoltt, és fényesen igazolta az elgondolások helyességét. Arról volt szó, hogy merre menjenek, milyen módszer szerint dolgozzanak, hogy céljukat elérhessék. Csaknem kétévi bibliaköri munka után arra a következtetésre jutottak, hogy az igére építsék rá teljes-séggel munkájukat, és konferenciájukat is így rendezték meg. Nem volt ott másról szó, csak az ígéről. Nem volt sem

Hogyan kezdődött a komáromi Timóteus-árvaház építése és az ifjúsági munka?

unalmas, sem egyoldalú, mert Isten Lelke olyan csodálatosan munkálkodott, hogy hosszú ideig érezette hatását. Ezen a konferencián véglegesen döntöttek a követendő irányról és módszerről: az ígét fogják vinni az ifjúsághoz, „minden beszélgetés és kertetés nélkül”. A tapasztalatok arról győzték meg őket, hogy legegyszerűsebb és legcélravezetőbb út Krisztushoz az ige. Minden más csak elodázza a döntést és elhomályosítja az egy szükséges dolgot.

Az első konferencia után még fokozottabb mértékben fogtak hozzá az ige tanulmányozásához. Igyekeztek minél inkább aszerint is élni. Mindjobban világossá lett előttük egyetlen céljuk, hogy minél tökéletesebben éljék az Isten ígét. A bibliaköreikben kizárólag ezzel foglalkoztak. Hozzáfogtak a zsoltárok ritmikus éneklésének megtanulásához, áldott imaórákat tartottak, és talán a legfontosabb, hogy a közösség minden tagja végzett evangéliumi munkát.

Sok szó esett a tervekről, egyénekről és közösségeikről egyaránt. Ekkor döntöttek sokan arról, hogy életüket Isten

ügyének szentelik. Többen ezt már akkor meg is tették, és munkába is álltak az evangélium terjedése érdekében.

A Timóteus-mozgalom ebben az időben került közelebbi kapcsolatba a kiskoszmályi mozgalommal. Mivel céljaik megegyeztek, csatlakoztak is hozzá. Terveik, céljaik továbbra is ugyanazok maradtak, csak még szebbek és gazdagabbak lettek. Így például nyári konferenciázó helynek nagyon jól megfelelt Kiskoszmály, ahol sok minden könnyen megoldódott (főzés, szállás stb.), míg másutt mindez nehezen volt megoldható, vagy egyáltalán nem tudták megoldani. Hogy minél jobban kihasználhassák a konferenciák idejét, közös együttlakás céljaira nyári konferenciázó barakkot

építettek. Ez a barakk volt a Timóteus-ifjúság első nagyobb vállalkozása. A költségeit maguk az ifjak adták és gyűjtötték össze egy év alatt, és maguk is építették föl. A barakkban rendezett konferenciák meg is feleltek a várakozásnak, és nagyon áldott lehetőségeket biztosítottak az ifjak találkozásaira és együttléteikre.

A barakk felépítése nagyon megnövelte a Timóteusok önbizalmát, és előrelendítette a mozgalmukat. Tóth Kálmán egy évi segédlelkészi szolgálat után 1937 januárjában teljesen a mozgalom szolgálatába állott mint a kiskoszmályi árvaház lelkésze. Közben arról is szó esett, hogy a Timóteusok hogyan vehetnék ki részüket a mozgalom munkájából. Úgy határoztak, hogy legjobb lenne, ha az árva fiúk gondozását vállalnák. Így egyrészt alkalom nyílna igazi Timóteusok nevelésére, mivel már kora gyermekkoruktól fogva Isten ígétével lehetne nevelni az árva gyermekeket, másrészt megnyílna a lehetőség a Timóteus-munka fejlődése előtt. Így kapcsolódott össze a Timóteus-palota építésének gondolata egy árvaház építésével Komáromban. Később ez a terv széleskörűen kibővült a nagy lelkesedés nyomán. Már két árvaházat tervezgettek (50–50 árvával), árvaházi elemi iskolával, középiskolai internátus és missziói iskola, később pedig árvaházi kórház építésével. (Hogy mi és hogyan valósult meg, arról egy újabb írásban számolunk be.)

En akkor már tízéves voltam, izgalommal vártuk Kiskoszmályon komáromi új otthonunk felépülését. Rendszeresen, tervszerűen és őszintén imádkoztunk gyermeki áhítatokon és a kis Timóteusok összejövetelein a palota felépüléséért, és a magunk szerény lehetőségeit kihasználva bélyegeket, sztanolpapírt gyűjtöttünk a komáromi árvaház építési költségeire. Saját magunk által szerkesztett és megfogalmazott, *Kis Timótheus* című körleveleinkben rendszeresen beszámoltunk arról, hogy ki mennyit gyűjtött össze erre a célra. Nagyon boldogok voltunk, hogy ha kicsivel is, de hozzájárulhattunk a Timóteus-palota felépüléséhez. Ezt az őszinte gyermeki hozzájárulást is Isten áldása kísérte. Itt tanultuk meg, hogy mindenkor otthonunkért nekünk is tennünk kell valamit.

Szenczi László

Égető kérdések sorozata szólal meg gondolatainkban, amikor egy könyvet a kezünkbe veszünk: Jó lehet? Kinek vagy kiknek íródott? Miért olvassam el? Miben tud segíteni? Kinek ajánlható? Kell ez nekem? Legtöbbször barátaink adnak útmutatást: vedd meg, mert jó; vagy éppen a könyv ajánlása vezet rá a pozitív felismerésre. Jobb helyzetben vagyunk, ha ismerjük a szerzőt, olvastuk valamelyik művét, vagy hallottuk már előadásait. A döntés ezek ellenére se könnyű – és csak egy könyv megvételéről szóltam.

Szarka Miklós recenzeált könyvét örömmel vettem a kezembe, és lelkesen kezdtem az olvasásába. Hamar rá kellett döbennem, hogy ez nem pszichológiai szakkönyv, novellagyűjtemény vagy éppenséggel prédikációs-kötet, hanem mindhárom – egyben.

Szakkönyv, melyben a terapeuta szemzőgéből láthatunk krízishelyzeteket, azok tömör, néhol tudományos ismeretetését, a humán elme és gondolkodás ok-okozati törvényszerűségeinek értelmezését és megnyilvánulásait. Betekintést nyerhetünk a szakember munkamódszerébe is, amely gyakorlatiasságában tárja fel a segítségnyújtó kérdésési és kommunikációvezetési technikáját a terápia során. Technika, mely a segítségkérőt a lineáris, földi gondolkozástól a vertikális, transzcendentális felismerésig vezeti el.

A tizenkét fejezet mindegyike egy-egy novellába illő (a lelkigondozó által diszkrétan és tapintatosan felhasznált), valós élethelyzetet is bemutat, melyben a szereplők tragikuma is megszólal. Az egyedül maradt, áldott állapotban lévő lány dilemmája, a hároméves gyermeküknél „operálhatatlan” diagnózissal szembesülő szülők kétségbeesése, a hitben induló házastársi viszony elhidegülése, a „miért kellett elveszítenem?” gyász-kiáltás mélysége és egyéb történetek – a végkifejlet titkával ren-

HATSZEMKÖZT – Égető kérdések – éltető válaszok

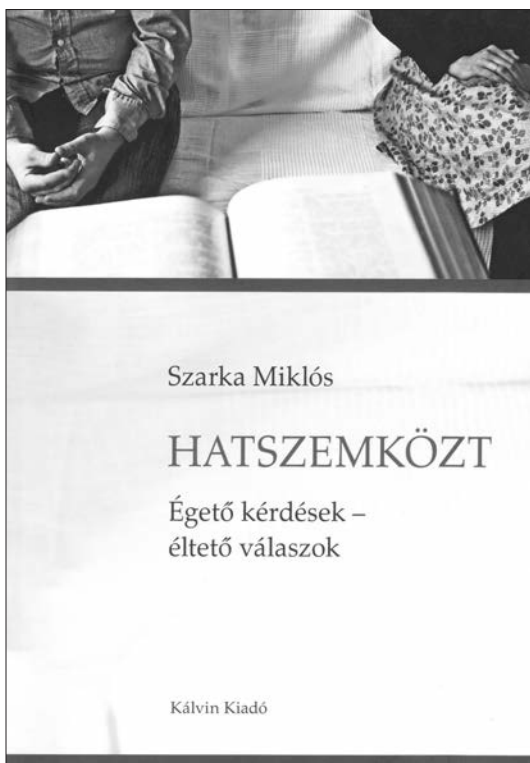
delkezve – vezetnek el saját tragédiánk felismeréséhez. Tragédiák, melyek em-

történetek által bepillantunk a lelki-gondozó-lelkipásztor gondolkodásmódjába, az igehirdető műhelytitkaiba, az élethelyzetek rejtélyes-szövevényes útjainak feltérképezésébe. Minden igehirdetés egy-egy sorsértelmező és eligazító bibliai történet, amelyben az egykori és a mai esetek analógiákat kínálnak.

„Egy-egy léleknek és kapcsolatnak a története olyan, mint egy csepp az óceánból, megtalálható benne az egész óceán kémiaja. Egy lélek és egy kapcsolat a társadalmi változásoknak egy cseppje, egy egész társadalom válságának vegyelemzése elvégezhető belőle. Az élő, éltető bibliai ige tisztíthat lelket, egyént, családot és társadalmat” – állítja Szarka Miklós.

Tatár István

(Kálvin Kiadó, Budapest 2011)

beri mivoltunk teljes összeomlásához, kapcsolataink megromlásához és szét szakadásához, a családban, a társadalomban, a világban betöltött szerepünk megkérdőjelezéséhez vezethetnek.

Az egyéni és családi problémák (abortusz, gyermekvállalás, apaszerep, válás, siker, karrier stb.) megoldási lehetőségeit azonban nem a pszichológiai tapasztalatai által keresi a szerző. Konkrét igei alapokra támaszkodva, mely teológiai tudással rendelkezve, igehirdetés-szerűen villantja fel előttünk a helyreállítás, a meggyógyítás s az új „emberkép” megtalálásának lehetőségét. Jefe fogadalmának története, a naini Asszony gyermekének feltámasztása, Dániel és barátai babilóniai neveltetésének bemutatása és egyéb bibliai

Könyvajánlat

Az ipolysági Keresztyén Magvető internetes könyvesbolt az alábbi könyveket ajánlja olvasóink figyelmébe:

Énekeskönyv – kisméretű (3,61 euró); közepes (3,70 euró); nagyméretű (5,32 euró)

Új fordítású Biblia – kisméretű (9,42 euró); nagyméretű (11 euró)

Károli-Biblia – családi (10 euró)
Házasságkönyv (9,42 euró)

Randikalauz – Határvonalak a párkeresésben (9,42 euró)

Visky Júlia: Három kereszt (6,10 euró)

A könyveket a www.magveto.sk weboldalon vagy – internet hiányában – a **0904/941 236**-os telefonszámon lehet – utánvétellel – megrendelni. Az említett honlapon megtekinthető az internetes könyvesbolt teljes kínálata is.

Feladvány

Mit jelent a terápia kifejezés?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének a címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint Szenci Molnár Albert 1574-ben született.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban: **Borbély László** (Gúta) Thury Etele *A Dunántúli Református Egyházkerület története*, **Bódi Sándorné** (Felsőrás) Imre Ernő *500 gondolat*, míg **Deminger László** (Komárom) Martin Hubacher *„Az igaz ember hitből él” – 36 igehirdetés a Római levél alapján* című könyvét kapja ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

A bodrogszentesi települések közé tartozó Bodrogszentes mindössze négy kilométerre fekszik a térség központjától, Királyhelmetől. A 2001-es népszámláláskor 914 lakosa volt, és szinte valamennyien magyarnak vallották magukat (a szlovákok csak 3,6 százalékot tettek ki). A reformátusok száma mintegy nyolcszáz, ők használják a műemléknek nyilvánított Árpád-kori templomot. Az egyházközségben 2007-től szolgáló Szopó Ferencet tavaly megválasztotta az egyházközség, idén pedig beiktatták tisztségébe.

A bodrogszentesi gyülekezet a zempléni egyházmegye harmadik legnagyobb közössége. 396 választójogú tagot tart nyilván, ehhez jön még a közel kétszáz gyermek, illetve azok, akik még nem önálló egyháztagok. Elmondható, hogy valamilyen módon szinte minden református kapcsolódik a gyülekezethez. A templomlátogatók száma azonban jóval kevesebb, de ettől eltekintve egy erős, élő gyülekezet van Bodrogszentesen – közli a lelkipásztor.

Megtudom azt is, hogy egyfajta unikumként tartják számon az itteni reformátusokat: a hívek ugyanis nem a vasárnap délelőtti istentiszteletre, hanem a délutánira járnak inkább. Hogy ez miért van így, nem nagyon tudja a lelkipásztor. Egyesek szerint az ok egyszerű: délelőtt az asszonyok főznek, nem érnek rá, ezért igyekeznek délután pótolni a kimaradást. A vasárnap délelőtti alkalmon ebből kifolyólag csak 20–25-en jelennek meg, délután viszont akár hatvan-hetvenen is összegyűlnek. Még magasabb a részvétel a sátoros ünnepeken: olyankor 100–120-an is kíváncsiak a szószéki igehirdetésre.

Egyébként itt is elsősorban a nők azok, akik megtöltik a padosorokat, mert a férfiak közül kevesen vesznek részt az istentiszteleteken. És Szentesre is jellemző, hogy az istentiszteleteket inkább a nyugdíjaskorúak látogatják, bár vannak azért fiatalok is – mondja a lelkipásztor, hozzátéve, hogy nemcsak a konfirmációra készülőkre gondol, hanem a közép- és főiskolásokra is. Sajnálja azonban, hogy a középgeneráció, a harmincas-negyvenes korosztály nem tartja fontosnak az istentiszteleteken való részvételt. Pozitívumnak tartja azonban, hogy egy-egy alkalom megszervezéséből aktívan kiveszik a részüket, tehát lehet rájuk is számítani.

Megújul Bodrogszentes műemlék temploma ERŐS ÉS KITARTÓ KÖZÖSSÉG

A két vasárnapi istentiszteleten kívül hetente egy alkalommal van felnőtt- és ifjúsági bibliaóra is, a tiniklubban pedig a konfirmandusokkal foglalkoznak. Filmklubot, vasárnapi iskolás foglalkozásokat és egyéb hitmélyítő alkalmakat is szerveznek. Idetartoznak a gyülekezeti délutánok, a missziós esték, amelyeken misszionáriusok életével is megismerkedhetnek a gyülekezeti tagok. Igény van ezekre az alkalmakra is – mondja a lelkipásztor –, megszervezésükbe a fiatalok is besegítenek. Az ő szolgálatuk nagy hatással van a gyülekezet többi tagjára. Ennek eredménye az, hogy az utóbbi időben többen jönnek el ezekre az alkalmakra, és nemcsak idősebbek, hanem a fiatalabbak is.

A lelkipásztor próbálja azokat is megszólítani, akik távolabb kerültek a gyülekezettől. Egyre több olyan istentiszteletet tartanak, melybe a gyermekeket is bevonják, egy-egy szavalattal, énekkel. Így szeretné a lelkész a szülőknél elérni, hogy eljárjanak a templomba. A bibliaórákat is inkább csak a nők látogatják, bár a lelkipásztor buzdítja a férfiakat is, hogy vegyenek részt az ige behatóbb tanulmányozásában. Egyelőre azonban csak kisebb sikert ért el. Fontos feladat-

is tart. Az egyházközség vezetése fontosnak tartja a gyermekek beépítését a gyülekezeti közösségbe, ezért játszóköröket és nyári táborokat szerveznek a számukra. Azt a célt is követik ezzel, hogy ne csak egyedül jöjjenek el ezekre az alkalmakra a gyermekek, hanem szüleikkel együtt. Annak ellenére, hogy van kikre építeni a jövőt, még mindig több a temetés, mint a keresztelezés (bár idén több keresztelezés volt a gyülekezetben, mint a tavalyi évben).

A gyülekezet tulajdonában levő Árpád-kori műemlék templom fenntartása folyamatosan igénybe veszi a közösség anyagi erejét. Felújítása évekkel ezelőtt a Teleki László Alapítvány támogatásával kezdődött el. Konzerválták a tetőszerkezetet, kicserélték a sérült fagerendákat, majd új cserepet raktak rá, a tornyot zsindellyel fedték be, valamint új vízelvezető csatornát is kialakítottak. Jelenleg a köelemek, a bejáratok és a két gótikus ablak restaurálása folyik. A felújítás a műemlékvédelmi hivatal felügyelete alatt zajlik, amely meghatározza az elvégzendő feladatokat, segít a pályázatok előkészítésében, de anyagilag nem járul hozzá a kiadásokhoz. A költségek jelentős részét pályázati forrásból oldják meg, illetve gyülekezeti adakozásból. Eddig a legtöbb támogatás a kulturális minisztériumtól érkezett.

A gyülekezet anyagi helyzetét (és ezzel kapcsolatban az építkezési, felújítási terveket is) az egyháztagok adakozása határozza meg. A gyülekezet szépen adakozik, diácsi a hívek áldozathozatalát a lelkipásztor, mert így más célokra is tudnak pénzt fordítani. Jelentős összeget elvisz a templom restaurálása, és vannak az egyházközségnek

A bodrogszentesi műemlék templom

nak tartja a presbíterek megszólítását és beépítését a közösség életébe, hiszen ők a gyülekezet előjárói. Próbál nekik olyan alkalmakat szervezni, amikor kicsit képezni lehet őket nemcsak tudásban, hanem lelkieken is. Nagy szükség lenne a presbíterek aktívabb és példamutató szolgálatára – mondja a lelkész.

Amikor a gyermekek számára kérdezek rá, a lelkipásztor örömmel mondja, hogy sokan vannak. Hitoktatást nemcsak az iskolásoknak, hanem az óvodásoknak

más – javításra szoruló – épületei is. Idetartozik a parókia, a gyülekezeti terem és egy gazdasági épület is, amelynek a tetjét tavaly már kicserélték, a homlokzat megújítása azonban még hátravan. Szopó Ferenc pozitívan tekint a jövő felé, s elmondja, hogy addig tudnak erős és kitartó közösség maradni, ameddig a gyülekezet tagjainak az élete Jézus Krisztusra irányul.

Iski Ibolya

Kedves Testvérek, emlékező ünnepi Gyülekezet! Azért gyűltünk egybe, hogy megemlékezzünk a magyar nemzet nagy és részben mégis elfeledett költőjéről, a hanvai költő-papról, Tompa Mihályról.

Arany János, a költő nagy barátja ezt írja Tompától búcsúzó ironikus gyászversében: „*Hát jól van így amice Tompa, én skarlátba, te végnyalomba, s ha nem pönög lantunk gitárunk, a varjú sem károg utánunk.*” Bár az utókor felejtett, Istennek legyen hála azért, hogy mégsem feledkezett meg teljesen nemzetünk e nagy költőjéről; s mi is felidéz-zük a költő és lelkipásztor tanulságos és elgondolkodtató életútját.

Tompa Mihály 1817. szeptember 28-án született Rimaszombatban. Édesanyja hamarosan meghalt, így édesapja a nagyszülői házba küldte Igricibe, ott nevelkedett. Sorsára, helyzetére így emlékezett vissza egyik orációjában: „*Óh, keserű kenyér az árvaság kenyere! Gyakran látunk kiskorú gyermeket elhanyagolt külsővel, amint szemlesütve áll s félrevonul, nem véve részt társai zajongó játékában, minek kérdenők e szomorú gyermektől: mi baja? Nem beteg ő, több annál: árva, szegény! Hanyagolva, lenézve s elutasítva: idegennek érzi magát az életben s korán megfélemlt lélekkel jár a világban, e zúgó rengetegben.*” A nehéz anyagi körülmények miatt nem volt a családnak lehetősége arra, hogy a tehetséges gyermeket kellőképpen kitaníttassa. Ezért talán egyszerű falusi gazda lett volna Tompa Mihályból is, de a Gondviselő másként rendelkezett élete felől. Ebben eszköze volt Bihary György, egykori szegény sorsú pataki diák, aki odakerült Igricibe rektornak, és felfigyelt a tehetséges gyermekre. Ő ajánlotta szolgadiáknak két helybeli nemes úrfi mellé, akik a híres-neves Sárospataki Református Kollégiumba indultak tanulni.

Tompa előtt új világ nyílt ki Sárospatakon. Diákéveiről ezt olvashatjuk: „*Csakhamar tudatára jutott, hogy szorgalmával s feddhetetlen magaviseletével súlyos körülményei mellett is fokozhatja becsvágyát s erősítheti reményét, hogy hovatovább kiemelkedhetik alacsony sorából. Figyelmes és jó eszű lévén, a magyarázatból könnyen megtanulta leckéjét, úgyhogy szabadidejében gondtalanul végezhetette szolgálai teendőit. Már a második évben, amelyről bizonyítványát ismerjük, az első tanulók közé küzdi magát s e helyet állandóan meg is tartja.*” Ebből az időből maradt fenn az a kis kedves történet, amely szerint Tompa

TOMPA MIHÁLY EMLÉKEZETE

A Sajtó-parti példa az idők távlatából

valamelyik nagy ünnep alkalmával Hanván volt a legátussal együtt, s a tanítónál este szerényen félrehúzódtott, míg a legátus a tanítóval poharazott. Egyszer a tanító neki is töltött, s e szavakkal kínálta: „*Igyál, öcsém, még hanvai pap is lehet belőled.*”

Tompa sárospataki élete nem volt azért teljesen gondoktól mentes. Megesett egy érdekes közjáték, amely a diák, a későbbi költő és lelkipásztor életét jelentősen befolyásolta. Részt vett ugyanis társaival egy diákcserében: fát lopott a többiekkel együtt az iskola tanítójától, amiért aztán nyilvánosan megbotoztaták. Az önértékes ifjút, aki már betöltötte huszadik életévét, rendkívül sértette az embertelen büntetés. Ugyanakkor megtanulta a leckét: e számára megalázó eseménytől kezdve fel sem merül hátralevő életében, hogy ő bárkit is megkárosított, megrövidített volna, vagy méltatlanul igyekezett volna bárminemű anya-

gi előnyre szert tenni. Éppen ellenkezőleg: minden esetben mélyen bántotta és szót is emelt az igazságtalanság és méltánytalanság ellen.

Tanulmányait e fájó eset után megszakítja, Sárbogárdra megy egy esztendőre segédtanítónak. „*A községben nagyon megszerették, mert szépen tudott bánni a gyermekekkel. Szívesen látták a jómódú családoknál, ahol örömet vonult felre a gyermekek közé, térdére ültette őket s úgy mesélt nekik. Lassankint azt vette észre, hogy a felnőttek is mellé húzódnak s éppen oly szívesen hallgatják szebbnél szebb meséit, mint a gyermekek. Már ekkor pompásan tudott elbeszélni, adomázni, dalolni.*”

1842-től figyeltek fel írásaira, költeményeire, melyek először a Sárospataki

Református Kollégium diáksága között, majd az egész országban ismertté és híressé tették.

Tompa 1845-ben felment Pestre. A *Népregék és mondák* című kötete 1846-ban jelenik meg, és olyan hamar elkapkodták, hogy a második kiadás még ugyanabban az évben megjelent. Pesten tagja lett a *Tízek Társaságának*, és egy ideig Petőfivel lakott, de nem volt kedve szerint való a pesti társaság, melynek életstílusával nem tudott azonosulni. 1846-ban visszatér Sárospatakra, leteszi a hátralevő vizsgáit, és ez év szeptemberében kezdi meg a lelkipásztori szolgálatot Bejében. Kapcsolata Petőfivel elhidegül, Arany Jánossal megerősödik. 1848-ban meghívják és meg is választják a miskolc-avasi gyülekezet lelkipásztornak, de mivel méltatlanul támadják irigyei, nem foglalja el a lelkipásztori állást.

1848 szeptemberében beáll nemzetőrnek. Rimaszécsen szervezkedett a gömöri zászlóalj, ahova Tompán kívül több református lelkipásztor is jelentkezett. Tompa mint tábori lelkész részt vesz a szerencsétlen schwechati ütközetben is. Visszatérte után elveszi feleségül Zsoldos Emiliát, egy runyai nemes család lányát, akivel az új szolgálati helyére, Kélemérre költöznek. Itt érte a szabadságharc bukásának a híre, illetve saját elsőszülött fiuk halálának fájdalmas tragédiája is. Így valami érdekes, szinte titokzatos módon összefonódik nemzeti és személyes gyásza. A bukott szabadságharc után, a kegyetlen bosszú és megtorlás sötét napjaiban elsőik között szólal meg *A madár fia* című allegóriájában, visszavarázsolva az elfeledett dalt, amelyet költőink egykor énekeltek, lelkesítve a jövőért, s erősítve az ősi szent örökhöz való hűséget, amelyet sem a nagy vihar, sem a fagyasztó tél ki nem irthat a szívekből: „*Legyen a dal fájdalmas, merengő, Fiaim, csak énekeljete!*” *A gólyához* című versében (mely egyben leghíresebb költeménye is) már nemzetünk halálán tépelődik: „*...pusztulunk, veszünk, Mint oldott kéve, széthull nemzetünk.*”

Elgondolkodtató a mai ember számára is, hogy a nemzet gyászos és fájdalmas helyzetéért nem a Habsburg- vagy cári orosz hatalmat teszi felelőssé. Sokkal inkább tükröt tart a magyarság elé, figyelmeztetve a belső megosztottságra, egy-

(Folytatás a 8. oldalon)

(Befejezés a 7. oldalról)

más és drága örökségünk megtagadására: „Nem elég, hogy mint tölgy, kivágatánk; A kidult fában őrlő szű lakik... A honfi honfira vádaskodik. Testvért testvér, apát fiú elad... Mégis ne szóljon erről ajakad, Nehogy, ki távol sír e nemzet: Megutálni is kénytelen legyen!” Egyik levelében pedig ezt olvashatjuk: „Ez irotóztató idő – írja Szemere Miklósnak – megmérgezi a kedélyt, s nincs is a becsületes, gondolkodni szerető embernek élete. Ha azt hallja, hogy a bujdosók között sincs egyetértés; hogy nem szűnnek meg egymást marni, gyanúsítani.” Érdemes elgondolkodni, nem szólnak-e nagyon is aktuálisan Tompa intő szavai a mai felvidéki magyarságnak...

Tompa 1851 szeptemberében tartja beosztó beszédét a hanvai gyülekezetben. Elődje, az idős Dapsy József alatt rendetlenül vagy éppen egyáltalán nem fizette a nép egyházi tartozását, rossz állapotban volt a lelkész lakása és az iskola, és magát az egyházat is adósság terhe nyomta. Tompa rászorította a népet kötelessége teljesítésére, egyházi tartozásainak pontos fizetésére. Ha szép szóval nem boldogult, hathatós eszközökhöz folyamodott: a világi közigazgatást is felhasználta, hogy hívei minden évben leróják kötelességüket, s tartozásukat át ne vigyék a következő évre. Mint Lévy József írja: „A minőségben nem válogatott, ha valakinek búzából nem telt, vihetett helyette rozsot, árpat, zabot, babot, sőt burgonyát is; de arra szigorúan ügyelt a lelkész, hogy a kívánt mennyiség meglegyen.”

Segítségére volt ebbéli fáradozásaiban a presbitérium is, amely végzésben mondta ki, hogy a lelkész nem köteles senkinek a polgári élet követelte bizonyítványt, keresztlevelet s több efféle kiállítani, ha az egyház iránti kötelességének eleget nem tett. Ilyen céltudatos bánásmóddal sikerült a hanvai gyülekezet megbomlott rendjét helyreállítani, a híveket pontossághoz szoktatni, aminek később maga a nép örült a legjobban.

Jellemző történet ebből az időszakból, hogy egy dacos protestáns földesúr hogyan akart a lelkész buzgó igyekezetén kifogni. Tompa sokáig nem boldogult vele, a földesúr mindig halogatta tartozása lerovását. Egyszer éppen akkor küldte hozzá az egyházfit, amikor a földesúr szórattat s méretnél gabonáját a szérún. Az egyházfi elmondta a kérelmét, mire a földesúr a munkások füle hallatára ezt válaszolta: „Mondja meg

TOMPA MIHÁLY EMLÉKEZETE A Sajó-parti példa az idők távlatából

kend a papjának – s itt egy kacskaringósat káromkodott –, ne sajnálja a derekát s jöjjön ide előbb csépelni, aztán kimérem neki, vigye el.» Tompa értesült az izenetről s másnap írásban válaszolt: »Tudatom a Tek. úrral, hogy tegnapi üzenete folytán, egyházi tartozását az adósok lajstromából, becses nevét pedig híveim sorából, legalább magamra nézve, végtelenül kitöröltem.«”

Az ilyen példából meggyőződhetek a hívek, hogy Tompa bizony embere szavának, s komoly dolgokban nem érti a tréfát. A határozott, kompromisszumot nem ismerő hozzáállás meghozta a maga gyümölcsét. A hanvai gyülekezet így anyagilag megerősödött, felújította az iskolát, és felépítette a mai napig is álló lelkészlakot. Az új parókia tágas tornácáról gyönyörű kilátás nyílt és nyílik ma is a Sajó folyó völgyére. A festői kilátás ihlette a költő *Tornáczomon* című versét. Ebben a házban s ebben a valóban költői környezetben élte át Tompa hátralevő éveit, ahol – több jeles és nevezetes személy mellett – meglátogatta a költőt igaz barátja és lelki társa, Arany János is.

Ugyanakkor túlzás lenne azt állítani, hogy Tompa teljes nyugalomban tölthette hátralevő éveit Hanván, ugyanis figyelemmel kísérte személyét a rémuralom kormánya, s részint mint a *Nép Barátja* egykori munkatársát, részint mint a szabadságharc tábori papját, leginkább pedig mint olyan költőt, aki nyíltan hirdette a nemzet halálát s oly égető könyveket fakasztott a nemzet szeméből: haditörvényszék elé idézte. Írásait, vi-rágregéinek majdnem kész kéziratát, leveleit már 1852 májusában lefoglalták.

Az 1853. esztendő nagy örömet hozott Tompáék számára, megszületett ugyanis második fiuk, Géza. Öröm és boldogság költözött a család életébe, de ez nem tartott soká, idővel ezt a gyermeket is elvesztik. Ez a mély fájdalom teljesen felőrli Tompa lelki és testi erejét is. Barátja, Arany János is csak azzal a gondolattal erősíti, hogy férfinak kell lennie gyenge felesége mellett. Ereje azonban egyre inkább elhagyja. Élete vége felé a parókia tornácáról levezető lépcsőn káplánjai segítik le. 1868. július 29-én eszméletét veszti, szava eláll, s másnap délután négy órakor visszaadja lelkét teremtő és megváltó Istenének.

Az imént egy nagy költő életútját, pontosabban annak néhány főbb álló-

mását mutattam be, a teljesség igénye nélkül. Ugyanakkor Tompa Mihályra emlékezve, úgy érzem, két kérdést illik feltenni éppen itt, a hanvai református templomban.

Az egyik, hogy hogyan látta Tompa a hanvaiakat és hogyan látná ma? Bár volt velük küzdelme, vitája, mindezek elletnére dolgos, szorgos, templomot látogató embereknek látta, ismerte őket, akik együtt voltak a gyülekezetben, akiknek szorgos munkáját csodálta a *Tornáczomon* című versében, s akiknek sorsán elgondolkozott, bejárva a hanvai szőlőhegyet. Olyannyira ragaszkodott, hogy az őt meghívó szentesieknek is így válaszolt: „A hanvai pap hanvai Hanván hamvadjanak el.” És ma? Amikor a határt, itt-ott a szőlőhegyet a maga teljességében gaz veri fel, amikor oly ritkán telik meg hívekkel értékes templomunk, amikor a tudás és a munka értékét és becsületét veszíteni látszik, vajon ma jellemző-e bennünket az a hit, igyekezet, odaadás, szorgalom, vagy csupán feléljük azt az ezredéves munkát, amit őseink végeztek itt? Érdemes ezen elgondolkoznunk s megkeresnünk a választ a feltett kérdésre.

A másik kérdés pedig, hogy mit jelent ma nekünk Tompa Mihály emlékezete. Miért fontos az ő személye? Én úgy hiszem, egy ilyen elértéktelenedő, hitét és hitelét vesztő világban különösen is fontos, hogy meglássuk az igazi, példaként előttünk álló személyeket s a rajtuk keresztül hozzánk közel jövő értékeket. Nem a „való világos” Alekoszokban és Győzikekben kell örömlőmet megtalálnunk, akikért sajnos rajonganak az ifjaink, hanem azokban a személyekben, akik valóban értéktérítő és értékkövetítő voltak, akik méltán élnek állhatnak példaként az idők távlatából is.

Tompa Mihály értéktérítő életútjára, szolgálataért legyen hála és dicsőség az örök Istennek!

Nagy Ákos Róbert

(Elhangzott 2011. szeptember 25-én a hanvai református templomban a vasárnap délelőtti istentisztelet keretében, ahol jelen voltak a kazincbarcika-felsői testvérgyülekezet tagjai is, hogy születése 194. évfordulóján közösen emlékezzenek Tompa Mihályra.)

Egyházunk egyházzenei osztálya az év folyamán több alkalommal és több helyen szervezett szakmai napot kántorok számára.

Énekeljétek új éneket az Úrnak Szakmai napok egyházunk kántorai számára

Az első alkalomra március 5-én Csallóközarányoson került sor, csaknem húsz kántor részvételével. A májusra tervezett gömöri alkalom a kevés jelentkező miatt sajnos elmaradt, azonban szeptember 17-én Nagysallón három lelkes kántor képezte tovább magát. Október 1-jén a kassai református templomban folytatódott ez a sorozat, ahol három egyházmegegyéből (a gömöriből, az abaúj-tornaiból és a zempléniből) kilenc kántor és zenekedvelő érdeklődő találkozott a szakmai nap keretében.

Valamennyi alkalom szakmai háttérét **Németh Pál** egyházzenesz, a főti református gyülekezet kántora biztosította. Mivel minden szakmai napra más kántorok jöttek el, így a „tananyag” körülbelül ugyanaz volt. Az alkalmak rövid elcsendesedéssel kezdődtek, majd indulhatott a „munka”, melyet közös ebéd szakított meg.

Részletesebben a kassai továbbképzőről szólnék, amely október 1-jén a *Zsolt 96, 1–3* alapján megtartott áhítattal vette kezdetét. **Bodnár Noémi** kassai beosztott lelkész, egyházzenei asszisztens az ige alapján arra a kérdésre kereste a választ, hogy mi a kántor feladata és felelőssége. Elmondta, hogy a közösség éneke misszió is lehet az Istentől távol élők számára, ha van benne erő, ha a mindennap megélt hit ott érezhető benne. „Beszéljétek el dicsőségét a nemzeteknek, csodáit minden népnek!” (3. v.). A kántor feladata: az élet Urát magasztalni a zenével, sőt megzenésíteni az életet. Így lehet az ének vagy annak kísérése élő hitvallással. A kántor a legfontosabb üzenetet közvetíti, ugyanazt, amit szolgatársa, a lelkipásztor is hirdet a szószékéről: a szeretetet, mégpedig a zene által.

A kassai szakmai nap résztvevői

Németh Pál ezt az üzenetet folytatta tovább Bibliával a kezében. Elmondta, hogy a kántor nemcsak az istentisztelet alatt és a templom falai között bizonyoságtévő, hanem azon túl is – éppúgy, mint a lelkész. A hitelesség adhat erőt a bizonyoságtételnek.

Ezután leginkább azt a kérdést jártuk körül, hogy ha nincs kéznél korálkönyv, hogyan lehet mégis jól hangzó kíséretet komponálni az énekhez. A legegyszerűbb módszer, ha bal kézzel is a dallamot játsszuk. A következő módszer a kvint- vagy kvartpárhuzam. Ez azonban nem alkalmazható univerzálisan, csak a középkori énekeknél mutat szép kíséretet (185., 302.).

A szlávoknál rendkívül népszerű a terelés, amikor a dallam alá a hang tercét

sokat találhatunk az egyházi ének megfelelően. Néhány példa: www.refzene.sk; www.kantorkepzo.lutheran.hu; www.egyhazzene.reformatus.hu; www.dmrek.hu; www.egyhazzene.hu; angol nyelvű kottaletöltő hely a www.mutopiaproject.org és a www.imsip.org. Ha lehetséges, próbáljunk meg kottafüzetbe magunk előjátékot írni azokhoz az énekekhez, amelyeket a következő istentiszteleten kísérni fogunk. (Ez csak akkor lehetséges, ha jó előre tudjuk, melyek lesznek ezek az énekek.)

Ebéd után még egy nagyon fontos kérdést érintettünk, amelyre szakmai körökben sincs egészen egységes válasz, hogy a kántor kíséri-e vagy vezeti-e az éneket. Kisebb eszmecsere után azzal a véleménnyel tudtunk azonosulni, hogy a

A Csallóközarányoson megtartott továbbképzés résztvevői

vagy ennek a kiegészítő hangközét, a szextet fogja a kántor. Sokkal szebb viszont a kíséret, hogyha a dallam első és utolsó hangjánál mind a két szolamban ugyanaz a hang marad. Ezeket a kíséresi javaslatokat foglalja össze a „kürtmet”.

A szinkópa disszonancia alkalmazásával is próbálkoztunk, ami egy jól használható zárlati formula a kétszólamúságban. Érdekes lehetőség, amikor a dallamot nem alá-, hanem felé kísérik a már említett módokon. Azt, hogy ezek a módszerek hogyan alkalmazhatók a gyakorlatban, mindenki ki is próbálhatta.

Németh Pál kiemelte, hogy vannak speciálisan egyházzenei foglalkozó honlapok, amelyeken korárelőjátékokat, új énekeket, egy-egy vasárnapi énekajánlá-

kántor már azzal is, ahogyan megadja az ének tempóját és karakterét, vezeti az éneket...

A szakmai napot egy zenei játékkal zártuk. Egyenként vagy párban odaültünk a hangszerhez, választottunk három hangot, és ennek a három hangnak a variálásával tettünk fel kérdést, melyekre aztán válaszolni is ugyanígy kellett.

Nagyon találó az a mondás, hogy a jó pap holtig tanul. Érvényes ez a jó kántorra is. Ahhoz, hogy legyen mindig új mondanivalónk, állandó párbeszédben kell lennünk az élet Urával, és ezeket a mindennapi élményeket el lehet mondani a zene nyelvén. Azt, hogy mennyire egész embert követel ez a szolgálat, csak az tudja igazán, aki maga is végzi. Ehhez leginkább „csak” az igéből kapunk biztatást: „Ezért, szeretett testvéreim, legyetek szilárdak, rendíthetetlenek, buzgólkodjatok mindenkor az Úr munkájában, tudván, hogy fáradozásotok nem hiábavaló az Úrnak” (1Kor 15,58).

–bn–

Istentől jön a segítség

„És Isten úgy tett...” (Bír 6,40a).

Gedeont újból elfogta a kételkedés, arra gondolt, hogy valóban őt szemelte-e ki Isten népe vezérének Midján ellen. Igen? Nem? Talán? Aztán így szólt Istenhez: *Ha valóban engem választottál, adj jelet! Kiteszek egy gyapjúfürtöt a szérűre. Ha holnap reggel csak a gyapjú lesz harmatos és körülötte minden szá-*

raz, akkor tudom, hogy engem választottál.

És Gedeon másnap megkapta a jelet, de ő nem nyugodott meg, még egy jelet kért. Azt, hogy most a kender legyen száraz, körülötte pedig minden legyen nedves a harmattól. És amikor reggel megnézte a kender, mindent úgy talált, ahogy kérte. Micsoda bizonyosság a kételkedő

Akár ez is lehetett volna a címe annak az egyházmegyei tábori alkalomnak és együttlétnek, melyet augusztus 8-a és 12-e között Nagyráskán tartottunk Istenünk végtelen kegyelméből és szeretetéből.

Szívünk teljes örömeivel készülünk erre az alkalomra a gyülekezet közösségével és azokkal, akiket egyé formált a cél, hogy gyermekeinknek hitéletben, közösséget formáló játékokban, régi mesterségeket felelevenítő kézműves-foglalkozásokban, élményekben gazdag napokat kínálhassunk és nyújthassunk. Látva a gyermeki mosolyokat és a mindig szikrázó buzgóságot, bízunk benne, hogy Istenünk eszközeiként ezt sikerült is megvalósítani.

Amint a címből is kitűnt, Gedeon életével, az önmagával szembeni és a népéért folytatott küzdelmekbe való elhívásával foglalkoztunk. Gedeonnak élete során sok próbatételben volt része, de ezek nyomán vált Istent félő, mély hitű emberré. Ez a gedeoni életút adta számunkra a keretet, mely által végső soron a már konfirmált fiataljainkkal és a szomszédos gyülekezetek pedagógusaival mi magunk is Isten munkatársaivá akartunk lenni a gyermeki szívek hitre juttatásában, a Szentlélek munkája által. És ahol

ÖT NAP GEDEONNAL – avagy Isten hozott Gedeon táborában!

lehetőség adatott számunkra, a bibliai történetek ismertetésénél rámutattunk Jézus Krisztus értünk vállalt áldozatára.

Dél előttként Gedeon életével, életkörülményeivel ismerkedtünk meg, mely élethelyzeteket fiatal kon-

fírmáltjaink elevenítették meg színpadi jelenetekben. Ezt követően beszélgetésekben vontuk le a tanulságokat, közöltük saját érzéseinket, tapasztalatainkat. Isten harcosaiként ígéket, énekeket is tanultunk. Délutánként pedig a történetben is felbukkanó anyagokkal, eszközökkel kapcsolatos kézműves-foglalkozásaink voltak: pajzs-, sisak-, ékszerkészítés, íjászat, fafaragás, agyagozás, nemezelés stb. Lehetőségünk volt részt venni egy lovagi tornán is, ahol a tábor négy csapata csapatkiáltásban, ügyességben, összetartozásban mérhette össze mindazt az erőt, ami az Isten elhívására történő összefogásban rejlik.

Mindezek közepette szinte észre sem vettük, hogy hogyan telnek a napok, s egyszer csak már a táborzáró istentiszteletre készültünk. Ezen az alkalmon imádságban, énekszóban,

Gedeonnak! Így bátorította őt Isten, aki ismer bennünket is, nem kell előtte megijátszanunk magunkat.

Ha őszintén elmondjuk kételyeinket, kérdéseinket, bátorságot önt belénk. Mert az ördög mindig el akar kedvetleníteni, hogy ne szolgáljunk az Úrnak. De az Úr Jézus erősebb. Maradj mindig a közelében: imádkozz, és nem árthat neked a rossz.

—mmm—

a megélt élmények átadásával, a megörökített fényképek kivetítésével adtunk hálát Urunknak az együtt töltött öt napért, de főleg azért, hogy sok kicsi lelki lépéssel közelebb kerülhettünk Istenünk végtelen szeretetéhez.

Hála legyen ezért elsősorban a Teremtőnknek! De hálásak vagyunk mindazoknak is, akik kétkezi munkával segítettek minket (a nagyráskai gyülekezet tagjainak, a szomszédos kistráskai és abarai gyülekezetekhez tartozóknak, a kézművesprogramok megtartóinak, a finomabbnál finomabb étek elkészítőinek), valamint azoknak, akik anyagiakkal támogattak (a Közalap például az egyházépítési keretéből 700 euróval). És hála legyen azokért is, akik az alkalmat imádságban hordozták, s így járultak hozzá, hogy ezt az öt napot együtt tölthetjük: több mint negyven fiatal tábori közösségében, három egyházmegye területéről, akik megtanulták: „*Akik bíznak az Úrban, nagy tetteket hajtanak végre.*”

Molnár Miklós

Firesz – Duna Mente

FI-LA – Fiú-lány hétvége

Időpont: 2011. november 11–13.

Helyszín: Alistál, Nagymegyer

Vendégek: Levente Péter és Döbrentey Ildikó

Ifjúsági találkozó

Időpont: 2011. november 26.

Helyszín: Nagysalló

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Elnöksége a 20. ülésén, amelyre 2011. október 7-én Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 17., 18. és 19. ülés jegyzőkönyvét, és tudomásul vette a határozatok kiértékeléséről szóló jelentést.

– Tudomásul vette, hogy a ZST-179/2011-es számú határozatban esperesi segédlelkészi szolgálatra kirendelt Ján Šoltész a megkezdett pedagógiai tanulmányai miatt – előző kérelmével ellentétben – egyelőre nem tervezi a szolgálatba lépést.

AZ ESPERES-GONDNOKI ÉRTEKEZLETRŐL

Hanván 2011. október 7-én a mostani választási időszakban immár a 8. esperes-gondnoki értekezletre került sor. Dobai Sándornak a *Lk 10,25–37* alapján megtartott magyar nyelvű, illetve Mária Meňkyóvnak az *ApCsel 27* alapján megtartott szlovák nyelvű áhítatát követően az esperesek beszámoltak az egyházmegyeik életéről. A jelenlévők megállapodtak abban, hogy a Zsinati Iroda minden évben január folyamán bekéri az egyházmegyei közgyűlések tervezett időpontjait.

A Zsinati Elnökség már előzőleg kérte az egyházmegyéket, hogy állítsák össze a fenntartható lelkészi állások listáját, illetve határozzák meg, hány lelkész szükséges a szolgálatok ellátásához. A tanácskozáson

A ZSINATI ELNÖKSÉG 20. ÜLÉSÉRŐL

– Egyházunknak az Egyházak Világtanácsába fizetendő idei tagsági díját 2011. október 31-ig rendezni. A Zsinati Elnökség megbízza Batta István zsinati tanácsost, készítsen egy jelentést az egyes világszervezeteknek fizetett tagdíjakról és egyházunk külföldi kapcsolatainak jelenlegi állásáról.

– Molnár Sándor zsinati főtanácsost delegálja a vilésmóvi Ortodox Akadémia által Tiszta energiát az egyháznak címmel 2011. október 24-e és 26-a közt megtartandó konferenciára.

– A Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet egyházunk részére német nyelvű

ösztöndíjat biztosít Lipcsében, ahova lelkészek vagy teológusok jelentkezését várják. A Zsinati Elnökség a Kálvinista Szemle hasábjain fogja tájékoztatni a lelkészjelölteket és lelkészeket a Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet által felajánlott lipcei ösztöndíj-lehetőségről.

– Úgy döntött, hogy a Zsinat őszi ülésének ideje alatt rendkívüli ülést fog tartani a Zsinati Tanács. Amennyiben szükséges, a Zsinati Elnökség 2011. december 3-án tartaná a következő ülést.

A tanácskozáson Fekete Vince főgondnok beszámolt a presbiteri szövetség körvonalazódó megalakulásáról. Ismertette azokat a lépéseket, amelyek megvalósítása esetén 2012. június 30-ig a presbiteri szövetség megalakulhatna egyházunkban. A szövetség célja, hogy olyan presbitereket neveljen, akik a lelkészek segítségére lesznek a szolgálatban. Fekete Vince főgondnok vállalta a presbiteri szövetség alapszabályának elkészítését.

Az értekezlet végén Fazekas László püspök köszönetét fejezte ki a hasznos együttlétért, ahol a résztvevők kölcsönösen informálhatták egymást az elmúlt hónapok történéseiről és az előttünk álló feladatokról. Hangsúlyozottan kérte: az evangélium hirdettessék, s ne maradjanak el igehirdetési alkalmak.

NYILAS MISI KARÁCSONYA 2011

Egyházunk Diakóniai Központja ismét meghirdeti a Nyilas Misi karácsonya 2011 elnevezésű jótékonyági programját. A korábbi évekhez hasonlóan ebben az évben is gyűjtünk csomagokat gyermekek számára, melyeket a dévai Szent Ferenc Alapítvány parajdi napközi otthonának karácsonyi ünnepségén, valamint hazai rászoruló gyermekek között szeretnénk szétosztani.

A gyermekek mellett a Diakonia Reformata nonprofit szervezet igazgatótanácsa külön figyelmet szentel az egészségükben károsodott testvéreink megajándékozásának, hogy felnőttek számára is közvetítsük Krisztus szeretetét. Ezeknek a csomagoknak a kiosztása – szlovákiai civil szervezetek bevonásával – az ellátó intézményekben vagy a megajándékozottak otthonában történik majd. Aki ilyen jellegű csomagot készít, az a csomagra, kérjük, írja rá: *felnőttcsomag*.

A csomagok tartalmát illetően pedig azt kérjük, hogy azokba a címzetek életkorának, érdeklődésének megfelelő tárgyak kerüljenek, hogy valóságos örömet szerezzen a csomagok kibontása. Kérjük, használt ruha és cipő ne kerüljön a dobozokba: azzal töltsük meg, aminek mi magunk, illetve gyermekeink is örülnek.

A csomagokat **november 27-ig** a következő gyűjtőhelyeken lehet leadni: Nagymegyer, esperesi hivatal (tel.: 031/555 22 85); Komárom, Lengyel Zoltán (tel.: 0915/180 056); Nagysalló, esperesi hivatal (tel.: 036/772 35 26); Rimaszombat, lelkészi hivatal (tel.: 047/562 19 45); Rozsnyó, lelkészi hivatal (tel.: 058/788 18 97); Királyhelmec, esperesi hivatal (tel.: 056/632 19 72); Deregnő, lelkészi hivatal (tel.: 056/639 53 96).

Várjuk minden olyan szolgálatkész egyháztag jelentkezését, aki szívesen segítene (előzetesen egyeztetve a lelkész-

szel vagy az esperessel) a csomagok összegyűjtésében és szállításában. Egyéb információkat a *diakonia.kozpont@gmail.com* elektronikus címen lehet kérni.

Mivel a csomagok elszállítása jelentős anyagi terhet jelent, kérjük azokat, akik tehetik, hogy pénzbeli hozzájárulással támogassák a programot. Adományukat szívesen fogadjuk a bekapcsolódó lelkészi hivatalokban vagy a Diakonia Reformata nonprofit szervezet számláján (9576161/5200). Utóbbi esetben az átutalásnál kérjük feltüntetni: Nyilas Misi.

Buzdítjuk továbbá gyülekezeteinket, hogy 2011-ben is állítsanak össze ajándékosomagot idősebb tagjaik számára, s így köszöntsék egyháztagjaikat a karácsonyi ünnepen.

Isten gazdag áldása kísérje életünket, hogy úgy gazdalkodjunk tőle kapott javainkkal, hogy az mások örömeire is szolgáljon!

Mikos Annamária

Hitvallás- és fogadástétel Gömörszékároson EGYEK VAGYUNK A JÉZUS KRISZTUSBAN

Örömteli eseményre került sor 2011. augusztus 21-én a gömörszékárosi templomban. A felsőfalui leányegyházba tartozó négy ifjú testvérünk (két testvérpár: **Nyíri Nikolett és Viktória, Széles Klaudia és Szlavomír**) tett bizonyosságot Jézus Krisztusba vetett hitéről és kötelezte el magát, hogy református egyházunknak holtig hűséges, engedelmes és áldozatra kész híve lesz.

Az alkalom egyediségét az a körülmény adja, hogy a konfirmandusok közül ketten cigányok. Velük immár hatra emelkedett azon cigány származású testvéreink száma, akik gyülekezeteink teljes jogú tagjaivá váltak. Az Úr megáldotta azon igyekezetünket, hogy őket az anyaszentegyházba és a magyar nyelvű közösségbe integráljuk.

A konfirmandusok a nyári hálaadás alkalmán, augusztus 28-án járultak először az úrasztalához. Isten adjon számukra erőt fogadásuk megtartásához! „Krisztusban tehát nincs többé sem zsidó, sem görög, nincs sem szolga, sem

szabad, nincs sem férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (Gal 3,28).

Tóth László

Börtönmissziós gyermektábor volt Jókán AMIKOR A SZERETET VÉZÉREL

2011. augusztus 29-e és szeptember 2-a között ismét a jókai Betlehem Missziós Központ adott otthont a börtönmissziós gyermektábornak, ahol huszonhat 5–12 éves gyermek volt jelen a Lévai, az Érsekújvári és a Komáromi járásból.

A tábor vezetői: **Antala Éva** lelkész, **Balogh Ildikó** szociálpedagógus, **Bohák Ildikó** diakónus, **Bohák József** gyülekezeti gondnok, **Kelemen Sándor** informatikus, **Gál Zoltán** grafikus és **Vajda Zsófia** szociális munkás voltak.

A gyermekeket szokás szerint a tábor vezetői szállították a helyszínre. Reggelként áhítattal kezdtük a napot, egy aranymondás megtanulásával, majd bibliai történetekkel gazdagodhattak a táborlakók; amiben nagy segítségünkre volt **Kiss Tibor** és **Andrássy Zsuzsanna**, akik szintén igei szolgálatot végeztek. A napi előadásokban szó volt az irgalmas samaritánusról, Zebedeus fiáról, Pál apostol damaszkuszi útjáról, Máriáról és Mártáról. Hasonlóan a tavalyi évhez, idén is kiemelt teret kapott a sport és a művészet: a gyermekek rajzolhattak és sportolhattak, szakemberek segítségével fejleszthették rajz- és sporttehetségüket. Ennek kapcsán megkívánta a táborba **Pavel Korbel**,

Svájcban élő festőművész és **Luboš Šedivý**, többszörös szlovákiai bajnok pétanque-ban (francia eredetű golyós népi játék – a szerk. megj.).

Vendégként egy napot velünk töltött **Ján Kerekréti**, a Szlovák Testvéri Börtöntársaság elnöke és családja, fia evangélikus lelkészként igei szolgálatot végzett a Kármel-hegyi történet alapján. Délutánonként külsősök is meglátogattak bennünket, akik kézműves-foglalkozásokat tartottak, sportoltak a gyermekekkel és új játékokat tanítottak. A táborban szolgáltak még cseh önkéntes testvérek is, akik tapasztalatcsere céljából vettek részt az alkalmon, mivel Csehországban még nem szerveztek hasonló táborot.

A szervezők a résztvevőknek a tábor utolsó napján különböző felajánlásokból új és használt ruhákat, játékokat, iskolai tanszereket osztottak ki. A tábor idén is az Egyetemes Egyház Közalapja támogatásával tudtuk megvalósítani, nem utolsósorban az önkéntes missziósok segítségével. Öröm volt tapasztalni, hogy sokan felajánlották segítségüket és jelenlétükkel, foglalkozásaikkal, tudásukkal javunkra szolgáltak.

Antala Éva

2011. augusztus 28-án az összehozottaknak, testvéri ragaszkodásnak egy szép példáját élhette meg az ipolysági gyülekezet. Ipolyság régen a drégelypalánki egyházmegye perőcsényi szóránnygyülekezete volt, de az első világháború utántól a két helységet egy határ választja el. S bár közigazgatásilag szétvált a két gyülekezet, de a testvéri kapcsolatot azóta is fenntartják és ápolják. Ebben az évben a perőcsényi testvérek

Perőcsényiek Ipolyságon TESTVÉRI KÖZÖSSÉG

látogattak Ipolyságra, hogy közösen hallgassuk Isten ígétét, utána pedig a szeretetvendégség közösségében bátorítsuk és buzdítsuk egymást.

Az istentiszteleten **Czuni Kenyeres József** perőcsényi lelképásztor hirdette az ígét, aki elmondta, hogy azért van sok keményszívű ember, mert nem értik az ígét. És azért nem értik, mert sokan rosszul hirdetik azt. Olyan sok hamis információval lát el a világ, annyira keverik az igazat a csalárd dolgokkal, hogy sokan már nem is tudják, mi az igaz és mi nem, hogy mi van a Bibliában és mi nincs. A hívőknek bizonyágtévőknek kell lenniük, át kell adniuk másoknak Isten üzenetét, aki azt akarja, hogy közel legyünk hozzá, megismerjük Őt. Isten közelív tud lenni egy pillanat alatt. Közeledjete Istenhez, és Ő közeledni fog hozzátok – biztatott az igehirdető, aki arra is figyelmeztet-

tett: akik távol vannak az egyháztól, egykor azok is oda fognak állni Isten színe elé.

A közös igehallgatás után a szeretetvendégség közösségében gondoltuk tovább a hallottakat, illetve áptuk a testvéri kapcsolatot. Az alkalom végén megtekintettük épülő gyülekezeti házunkat. Isten iránti hálával, a testvéri közösség örömeivel vettünk búcsút egymástól, már most várva a viszontlátást.

–ij–

Gyülekezeti napot tartottak Újlóton AZ ÖSSZETARTÁS JEGYÉBEN

„Lelkünk az Urat várja, ő a mi segítségünk és pajzsunk. Benne van szívünk öröme, mert szent nevében bízunk. Maradjon velünk, Uram, szereteted, mert mi is benned reménykedünk!” (Zsolt 33, 20–22). Ezekkel az igeversekkel indította **Sándor Veronika** lelkesítő szeptember 10-én a gyülekezeti napot Újlóton.

Az üdvözlő szavak után a *Remény* énekkar tett hitvallást kegyelmes Urunkról, ezt követte **Mészáros Emerita** szavalata a szeretetről. Bizonyágtevésünket énekszóval folytattuk: énekel-

tünk a szeretetről, irgalomról és reményről, mely mindörökké él. Majd ismételtén egy szavaltat következett, amellyel **Szénászki Évike** örvendeztetett meg minket. Végül a gyülekezettel együtt kértük az Urat énekszóban, hogy a szeretet áradjon köztünk, töltsön be minket, s legyünk testvéri szívvel mindnyájan egyek Istenben. Énekszolgálatunkat **Bartko Judit** karvezetőnk szavalata zárta.

Meglepetésként az énekkar szeretettel köszöntötte a lelkipásztort születésnapja alkalmából. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet, kiemelve, hogy Isten áldásának és öríző szeretetének kívánásától nincs szebb jókívánság. Az énekszolgálat után imára kulcsolt kézzel adtunk hálát mennyei Gondviselőnknek szeretetéért, oltalmáért, hogy érezhetjük: Ő a mi segítségünk és pajzsunk.

Felejthetetlen, közösséget formáló alkalmunk tele volt jókedvvel és örömmel, amiért egyedül Istené legyen a dicsőség!

—sv—

Amerikai misszionáriusok jártak Rozsnyón NEM REJTETTÉK EL A HITÜKET

2011. szeptember 12-én a Missziói Szövetség (Global Fellowship Network) tagjai Rozsnyón a keresztyénység terjedéséről tartottak előadást, melyet az abaúj-tornai egyházmegye esperesi hivatala és a Rozsnyói Református Egyházközség közösen szerveztek meg azzal a céllal, hogy erősítsék hitünket, hisz a jelenlegi nehéz helyzetben csak a Krisztusba vett élő hit tud megtartani.

„Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket” (Jn 20,20b). Ezt a parancsot a tanítványok kapták az Úrtól, hogy terjesszék az evangéliumot, az örömhírt. Ők voltak az első misszionáriusok, így kezdődött el a keresztyénység terjesztése. Az Úrnak azóta is vannak hűséges szolgálói, akik fáradságot nem is-

merve, idejüket és erejüket nem kímélve igyekeznek továbbadni, amit az Úrtól kaptak. Tudják, hogy nem azért kapták Isten szeretetét, hogy elrejtésük, titokban tartsák, hanem hogy továbbadják, hogy ez a szeretet kiáradhasson másokra is.

Ilyen hűséges szolgálója az Úrnak az a négy misszionárius is (**Robert Pitman** nyugalmazott presbiteriánus lelkész, **Jerry Voss** lelkész, a szövetség elnöke, **Margo Elliott** presbiter és **Runn Ealy** énekes), akik a kaliforniai San Franciscóból indultak el a világba, hogy bizonyágtételükkel sok lelket az Úrhoz vezessenek. Elmondták, azért végzik ezt a szolgálatot, hogy a keresztyének közössége olyan egyház legyen, amelyet az Úr Jézus szeretne. Az Úrnak három éve volt arra,

Új lelkipásztora lett Körtvélyesnek REMÉNYSGEGGEL TELVE

2011. szeptember 11-én ünnepi istentiszteletre gyülekezett egybe a körtvélyesi gyülekezet. A hívek népes serege egyrészt hálás szívvel megköszönte **Varga Zoltánnak**, az abaúj-tornai egyházmegye lelkészi főjegyzőjének a gyülekezetben beszolgáló lelkészként elvégzett áldásos szolgálatait, másrészt köszöntötte nemrég megválasztott lelkipásztorukat, **Molnár Jánost**.

Az *ApCsel 20,17–28* alapján szólva Varga Zoltán felelevenítette a múltat, szólt a jelenről, s elmondta, hogy jó reménységgel tekint a jövő felé is. Molnár János a *Mt 11,18–19* alapján azt hangsúlyozta, hogy Isten szolgálata olykor Ke-

Molnár János nemrég megválasztott körtvélyesi lelkipásztor (balra) és Varga Zoltán egyházmegyei lelkészi főjegyző

resztelő János módjára, máskor pedig egészen krisztusi szelidséggel kell szólniuk: a legfontosabb mégis az, hogy a lelki Izrael megfogadja-e a tanítást.

A köszönet és köszöntés szavait a gyülekezet részéről **Pogány Attila** gondnok tolmácsolta, majd **Sebő Gyula** presbiter szólt mindkét lelkészhez. Az örömteli alkalmat szeretetvendégség követte, s végül a mozgalmas napot ünnepélyes presbiteri gyűlés zárta.

Pogány Nóra

hogy tanítson s megváltoztassa az egyház vezetőinek a gondolkodását. A farizeusok a saját nézeteik börtönében éltek, s Ő azért jött, hogy megnyissa a börtönök ajtaját. Az ő akarata volt az, hogy egyháza imádkozó egyház legyen, s lélekben és igazságban imádjuk az Atyát.

A misszionáriusok sokat tapasztaltak, láttak a világban, amerre jártak, s elmondták, hogy Isten örömét kell tükröznünk, mert szomorú keresztyének nem lehetnek hiteles bizonyágtevői az Úrnak. A misszionárius vándor, aki jön, cselekszik, szólja Isten igéjét. Legyünk mi is keresztyén misszionáriusok, adjuk tovább, amit az Úrtól kaptunk! – szólt a biztatás.

Istennek legyen hála ezért a hitmélyítő alkalomért, melyen egymás hite által erősödünk, lélekben gazdagodtunk.

Mixtaj Johanna

Testvéri találkozó Encsen Missziói konferencia

2011. szeptember 14-én Encsen missziói konferencián találkoztak ismét az Abaúji és az Abaúj-tornai Református Egyházmegye lelkipásztorai és missziós munkatársai. A közös együttléti áhítattal vette kezdetét, amelyet **Enghy Sándor**, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia rektora tartott a *Jer 15,1–9* alapján. Ezt követően **Baksy Mária**, az abaúji egyházmegye esperese köszöntötte az egybegyűlteket.

Ficzere Csilla encsi beosztott lelkész részletesen felvázolta az abaúji egyházmegye történetét. Ezt folytatta **Orémus Zoltán**, az abaúj-tornai egyházmegye esperese, aki ismertette az 1920 utáni helyzetet, a határ túloldalán maradtak hitéletét. Utána következett a tengerentúlról érkezett vendégek beszámolója a refor-

mátus világmisszióról, melyet a Missziói Szövetség (Global Fellowship Network) tagjai, **Jerry Voss** lelkipásztor, a szövetség elnöke és **Robert Pitman** nyugdíjas lelkész, a szövetség tiszteletbeli elnöke tartottak.

Azzal az igénnyel váltunk el egymástól, hogy ápolni kell a határon átnyúló kapcsolatokat és ennek jegyében újabb találkozót kell szervezni ideát.

Varga Zoltán

VIHAROK TÉPÁZTA GYÜLEKEZET

Emlékünnepség volt a deáki templomban

2011. szeptember 18-án az Úr kegyelméből nagy ünnepség volt a deáki gyülekezetben, hiszen eme napsütéses vasárnap délelőttön ünnepeltük és köszöntöttük a gyülekezetben hatvan éve és még régebben konfirmáltakat.

A zsúfolásig megtelt templomban szívből jövően zengett a 90. zsoltár 1. verse.

Sokan voltunk, sokfélék, sokféle helyről. A helybeliek mellett (köztük Deáki jelenlegi és tiszteletbeli polgármestere) ott voltak a magyarországi és a Deákiról elköltözött ünnepeltek is szeretteikkel együtt. (A harminckettől jubiláns közül tizenheten tudtak megjelenni.) Az alkalom ünnepélyességét és méltóságát emelte még az is, hogy az 1946-ban Magyarországra kitelepítettek által adományozott emléktábla leleplezésével, valamint zászlóavatással volt eme együttléti egybekövte.

Páli levélből szövege az ige: „De te maradj meg azokban, amiket tanultál és amik rád bízottak, tudván kitől tanultad” (2Tim 3,14), és szövege az üzenet is **Édes Ákos** szolgálatán keresztül. Az igehirdetésben a megmaradásról, az emlékezésről, valamint az életünkhöz szükséges térképről beszélt. Mert ahogyan a kiránduláshoz,

úgy az életben való eligazodáshoz is térkép kell – mondta az igehirdető, s a földi kirándulásunkhoz a legjobb térképet, tanácsot Isten tudja adni. Ez a térkép pedig a Szentírás. Emlékeztette a volt konfirmandusokat – és a jelen levő gyülekezetet is – arra, hogy mi Jézus Krisztus tulajdona vagyunk, aki az ő drága vérével bűneinkért megfizetett, s aki

Szentlelkével biztosít minket az örök élet felől. A szószéki szolgálat végén reményét fejezte ki, hogy amiről egyszer vallást tettünk, életünk végéig kitart.

Édes Réka is köszöntötte az ünnepeltek, akiket Czibor József volt deáki lelkipásztor szavaival a kereszt népének nevezett: az otthonuktól, gyökereiktől elszakítottak a keresztjüket nem a templomok tornyán s nem a zászlók selymén, de

életükben, szívükben hordozzák. A köszöntés után sor került a fogadalomtétel megerősítésére.

A volt konfirmandusok s egyben a kitelepítettek nevében **Komjáti Árpád**, az újpesti református gyülekezet gondnoka mondott beszédet. Az emléktábla leleplezése és a koszorúk elhelyezése után a lelkipásztor még köszönetet mondott **Császár Ferencnek** is, aki a holtak emlékére, az élők tanulságára a kitelepítés 65. évfordulóján egy képet adományozott, a szülőföld szeretetére emlékezve és emlékeztetve.

Az együttléti végén elénekeltük nemzeti imánkat, majd részt vettünk a gyülekezet szeretetéből fakadó szeretetvendégségen.

Édes Réka

Szeptember 22-e és 25-e között Berekfürdön a Megbékélés Házában valósult meg egyházunk újabb lelkésztovábbképző tan-

folyama. Fő témáját a kapcsolataink képezték, és mintegy százhatvan lelkipásztor vett rajta részt. (A. Kis Béla felvétele)

A KOEN (Kinderwerk Oost Europa Nederland) betűszó a többségnek talán semmit nem jelent. De a *napközi tábor vagy vakációs bibliahét* szókapcsolat – még így őszbe kanyarodva is – sokaknak tábori élményeket juttat eszébe, melyeket saját maguk vagy éppen gyermekük, unokájuk élt át abban a gyülekezetben, ahol napközis gyermektábort szerveztek. S hogy hogyan kapcsolódik a KOEN (magyar tartalommal megtöltve: Keresztýén Oktatásért és Erkölcsei Nevelésért) a nyári napközi táborokhoz? A válasz egyszerű: a legtöbb gyülekezetben ennek a holland alapítványnak a programja alapján valósultak meg ezek az alkalmak (2011-ben egyházunk ötvenöt gyülekezetében több mint 2500 gyermek táborozott a KOEN tábori programja alapján).

Az alapítvány huszonöt évvel ezelőtt Hollandiában jött létre, s immár negyed százada segíti a kelet-európai gyermekek hitben való nevelését. Egyházunkban négy évvel ezelőtt kezdtek a KOEN Alapítvány segédanyagait használni, és folyamatosan nőtt azon gyülekezetek száma, melyek bekapcsolódtak a programba.

A hollandiai szervezet szeptember 24-én a staverdeni templomban ünnepelte megalakulásának 25. évfordulóját és adott hálát azért, hogy Isten az alapítás óta eltelt időszak alatt folyamatosan megadta a szükséges erőforrásokat. A szervezet úgy tudott és tud működni, hogy a Kárpát-medence magyarlakta területein (Felvidéken, Erdélyben, Királyhágómelléken, Délvidéken, Kárpátalján és Magyarországon) minden év nyarán több mint 40 000 gyermekhez jut el az evangélium.

A jubileumi ünnepségre meghívták a kelet-európai munkacsoportokat, így a Felvidékről négy lelkipásztor vett részt a nagy gonddal előkészített alkalmon. A hálaadó istentiszteleten **Demeter Irén**, a KOEN Alapítvány kelet-európai koordinátora Ézsaiás próféta könyve 35. fejezetének első versei alapján köszöntö meg a holland testvéreknek a több évtizedes segítséget. Kiemelte az említett rész 7. versét: a délibáb valóban tóvá lett, és amit ők Erdélyben két évtizeddel ezelőtt még nem láttak, nem is álmodtak, azt a holland testvérek már sejtették, remélték, hitték, s a hitük va-

Kelet-európai gyermekek hitével törődik HUSZONÖT ÉVES A KOEN ALAPÍTVÁNY

lósággá lett. A köszöntés után a munkacsoportok közös kórusa egy magyar és egy holland énekkel köszöntötte a KOEN Alapítvány önkéntesen dolgozó vezetőit, valamint az alkalomra meghívott vendégeket.

A hálaadó istentiszteletet követően az ünnepség a staverdeni kastélyban folytatódott, ahol nem csupán a támogatóknak köszöntö meg az alapítvány az eddig nyújtott segítséget, hanem a munkacsoportok vezetői is köszönetet mondtak a KOEN áldozatos munkájáért. **Molnár Éva**, a KOEN szlovákiai koordinátora megköszönte, hogy nem feledkeztek meg egyházunkról, gyülekeze-

beszámolókat hallgattak meg, s már a 2012-es év nyarának vakációs bibliaheti programját tervezték.

A négy hollandiai nap során és a jubileumi ünnepség kapcsán is sok felemelő és elgondolkodtató pillanatot élhettünk meg. Már önmagában az is nagyszerű érzés volt, hogy bár öt országból érkeztek a munkacsoportok képviselői, mégis egy nyelvet beszélünk, egy ügyért mozdulunk, azonos utakat járunk. Felemelő érzés volt, hogy amikor alkalmi kórusunk énekelt, a holland énekünkbe spontán bekapcsolódott a helyi gyülekezet, vagy ahogyan a vasárnapi gyülekezetben fogadtak bennünket, ahogyan előre tervezték az istentiszteletet, hogy mi is értsük (sőt kivetítve olvassuk) az ígét. Megerősítő érzés volt arra gondolni, hogy rohanó világunkban egy gyermekmissziós alapítvány huszonöt éven át meg tud maradni, tudott és tud segíteni, hogy a negyed évszázad alatt közel félmillió gyermekhez segíthette közelebb jutni az evangéliumot. Nyilván ehhez kellett, kellenek a gyülekezetek, a lelkészek, a vallásánárok, segítők, helyi támogatók, de mindez kevés lett volna és kevés lenne, ha nem az Úrtól lenne mindez.

inkről, s bár a többi egyháztestnél később, de bekapcsolódhattunk a munkába, s egyházunkban is használhatjuk tábori segédanyagait. **Czinke Tímea**, a nyugat-szlovákiai munkacsoport vezetője tolmácsolta Fazekas László püspök köszöntését, és ugyancsak megköszönte

a hollandiai önkéntesek áldozatos munkáját, a felvidéki gyermekek hitre jutása érdekében történő fáradozásukat.

Holland testvéreink nem sokáig ünnepeltek, mert miközben hátránéztek és hálát adtak az elmúlt huszonöt évért, előre is tekintettek: az ünnepség másnapján a jelen lévő munkacsoportokkal megbeszélést folytattak, érdeklődtek,

A KOEN Alapítvány szolgálata, a gyermektáborok ügye az Úrtól volt és az Úrtól van, s ezért mi sem vonhatjuk ki e munkából magunkat. A szép hollandiai napok után megerősödve, sok-sok élménnyel feltöltenek indultunk haza, tervezgetve, álmodozva, olykor talán „délibábot” látva a jövő horizontján.

Molnár Éva

Ösztöndíjpályázat

A Gustav-Adolf-Werk német segélyszervezet ösztöndíjat kínál egyházunk teológusainak és lelkészeinek a 2012/2013-as akadémiai évben. Teológus esetében két szemeszterről van szó, és követelmény, hogy a diák már a teológiai tanulmányai második felében járjon. Lelkész esetében egy szemeszter jöhet számításba (a téli vagy a nyári). A tanulmányok helyszíne a Lipcsei Egyetem vagy a Heidelbergi Egyetem Teológiai Kara (miközben a GAW fenntartja magának a jogot a meghatározására).

A jelentkezéshez szükséges további tudnivalók és a pályázati mellékletek elérhetőek a www.gustav-adolf-werk.de weboldalon, illetve a Zsinati Irodában. Mivel az ösztöndíj a GAW partneregyházain keresztül fut, az egyházvezetés ajánlásáért is folyamodni kell. A pályázatot – a Zsinati Iroda útján – 2012. január 31-ig lehet benyújtani a GAW központjába.

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelentetése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelkipásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akár csak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Az előfizetés egyébként folyamatos – akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania. Tehát akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2012-re ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén.

Lapunk éves előfizetési díja változatlanul **4,20 euró**. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

Kérjük azon gyülekezeteket, amelyek a lapunk mellékleteként megjelenő Bibliaolvasó vezérfonalakon kívül további példányokat szoktak igényelni a szerkesztőségtől, hogy rendelésüket mihamarabb adják le. A falcolt Bibliaolvasó vezérfonal 2012 ára **17 cent**.

A szerkesztőség

Templomkerti nap. A Felsőpatonyi Református Egyházközség szeptember 11-én immár a negyedik templomkerti napot szervezte meg. Az alkalmon bizonyosságtétellel szolgált Molnár Róbert, a Szeged melletti Kűbekháza polgármestere, fellépett a Te Deum Laudamus elnevezésű alistáli gyülekezeti énekkar és a helybeli Felső Hangok.

MAGYAR LAJOS (1935–2011)

„Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltételek nekem az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr, az igaz bíró ama napon, de nemcsak énnekem, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését” (2Tím 4,7–8).

2011. június 17-én elhunyt Magyar Lajos, a Szádalmási Református Egyházközség hűséges, tiszteletbeli gondnoka, akit 76 évesen szólított magához a Teremtő. Szeretetteljes, önzetlen szolgálatával a fiatal anyaegyházközség példás gondnokaként marad meg emlékeztünkben. Mint gondnok esküjét híven megtartotta, és hétéves gondnoksága alatt – betegsége ellenére – parókia épül, és megújul a templomtető. Halála fájdalmasan érintette itt maradott szeretteit és az egész gyülekezetet.

Temetése 2011. június 20-án volt, ahol a vigasztalás ígéit Varga Zoltán helybeli lelkipásztor hirdette a 2Tím 4,7–8 alapján. A mi megváltó Istenünk szeretete vigasztalja meg a gyászolókat, a hitvestársakat, a gyermekeket, az unokákat és a gyülekezet tagjainak szívét ezzel a biztatással: „En örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből” (Jn 10,28).

Varga Zoltán

Támogatás önkénteseknek. Miroslav Mikolášik európai parlamenti képviselő (KDH) önkénteseknek – a Segítsünk a jónak növekedni elnevezésű program keretében – adományok szétosztását tervezi. Az önkéntesek 30-tól 300 euróig terjedő összeget igényelhetnek, mégpedig 2011. november 30-ig. További információkat a www.pomozme.sk honlapon lehet szerezni.

Jubileum. Száz éve épült a nyitrai református templom. A gyülekezet október 9-én hálaadó istentiszteletet tartott a centenárium alkalmából, az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte.

Egyházmegyei bibliaóra. Krisztusban lenni címmel október 17-én a somorjai református templomban került sor a Pozsonyi Református Egyházmegye bibliaórájára, ahol György András helybeli lelkipásztor szolgált igemagyarázattal. A havonként megrendezendő egyházmegyei bibliaóra következő alkalma november 14-én (hétfőn) Kulcsodon lesz.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

November 20-án 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Antala Éva nagyölvédi lelkipásztor igehirdetésének az a témája, hogy az Úr miért nem akar a népe között maradni.

December 4-én 8.05-kor a Világosságban Drenkó Zoltán barkai lelkipásztor adventi gondolatokat oszt meg a hallgatókkal.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a református lelkési hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09